

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

Det är faktiskt ganska lätt att sätta in ett kök.

TIDSÅTGÅNG:

Räkna med en arbetsvecka.

PRISBILD:

Köksskåp etc.: 18–20 000 kr

Vitvaror: 15–20 000 kr

Skåpen stod där de skulle så inredningen var egentligen perfekt. Men efter drygt 20 år var köket slitet. Se hur det förnyades med samma inredning men i ett läckert utförande.

före [version 1.0]

Detta har en gång varit ett toppmodernt kök men nu är det slitet. Skåpdörrarna hänger och ytorna är repiga.

Det nu något slitna köket har fungerat fint i många år. När det sattes in för många år sedan hade familjen planerat noga för det. Man visste var de olika skåpen skulle stå för att få ett välfungerande kök och man valde snickerier i tidlöst utförande. Och ändå har tiden kommit ikapp. Utseendet skvallrar om att det är ett äldre kök, men det gör inte så mycket. Det värsta är att köket nu är slitet. Skåpdörrar hänger och lamina-
tet har slitits bort på hyllframkanterna. Tidens tand har gnagt rejält. Men planeringen är fortfarande perfekt, så de nya skåpen ska stå där de gamla står och vitvarorna ska bara bytas ut.

Häng med och se hur det går till att sätta in ett nytt kök i ett tomt rum och ta till dig av tipsen.

NYTT KÖK

version 2.0

Gör det själv
och spara cirka **26175 kr**

Köket rivs

Eftersom en hel del i det gamla köket kan återanvändas gäller det att riva köket rätt försiktigt. Ja, skåpen som ska kasseras tål lite tuffare tag, men spiskåpan ska hänga kvar. Och det gäller att inte skada sockeln under skåpen eftersom den definitivt ska återanvändas. De nya skåpen ska ju stå på samma plats som de gamla.

Disklådan kan också användas liksom ett par av vitvarorna. Resten ska kasseras eller säljas beroende på skick.

Men innan du själv river: tänk på att delar av ett kök med fördel kan användas på andra ställen. De kan komma till pass i garaget, på verkstan eller i tvättstugan!

2 Disklådan kan användas i det nya köket. Därför ska den lossas försiktigt och sätts sedan undan.

1 Skåpen ska tas bort. Genom att lossa de skruvar som håller ihop skåpen och dra ut de som håller fast skåpen mot väggen, kan skåpen lirkas ut.

3 Sockeln blir stående. De nya skåpen ska ju stå på samma platser som de gamla så därför kan sockeln stå kvar.
TIPS: Om du ska sätta upp ett nytt kök, så finns det tips och goda råd på www.gds.se – sökord "Nytt kök".

Skåpen sätts ihop

Du kan beställa köket färdigmonterat så att skåpen levereras klara. Men det är dyrt och med tanke på hur enkelt det är att själv sätta ihop skåpen – och med tanke på att vi svenskar är uppfödda med Ikea-skåp – så gör vi det själva.

Exakt hur köksskåpen ska sättas ihop skiljer sig lite från tillverkare till tillverkare, men i princip ska du sätta ihop två sidor med en ovalsida och en botten och därefter montera ett bakstycke. När det är klart sätts hyllorna på plats (eller lådorna). Svårare än så är det inte.

Bestäm dig för om du vill sätta ihop alla skåp på en gång eller om du gör det efter hand som de ska ställas på plats.

1 Sätt ihop skåpen. Här är det ett högskåp för ugn och mikro. Om sidorna blir synliga när skåpet står på plats gäller det att inte repa dem under arbetet.

2 Nu är skåpet klart. Ugn och mikro på var sin hylla och under dem ett par lådor. Dörren sätts fast senare.

Måla väggarna medan du kan

Du behöver inte måla bakom skåpen, för det syns ju inte.

När skåpen i det gamla köket har tagits bort bör du måla både tak och väggar.

Det är inte nödvändigt att täcka över så mycket om du passar på att måla både tak och väggar när du har tagit bort köksskåpen.

I kök är det klokt att använda en halvmatt eller halvblank färg eftersom du då kan tvätta av ytorna med fuktig svamp eller trasa utan att färgen försvinner. Välj gärna glans 10-20 till väggarna och 5-10 till taket.

Tvätta av alla ytor med målartvätt innan du målar så att stekos, fett och rök försvinner och inte senare slår igenom den nymålade ytan.

Skåpen sätts upp

Sockeln kan användas som den är så det enda vi ska tänka på är att sätta rätt skåp på rätt plats, och när skåpen står korrekt låses de fast i varandra.

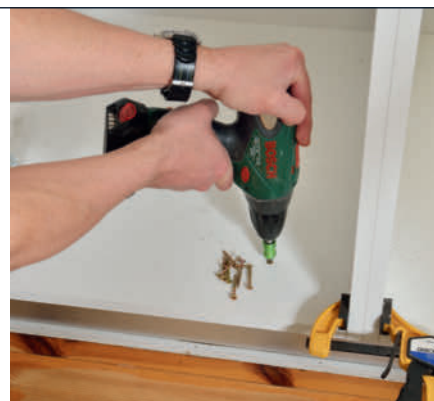
Det är klokt att fixera skåpen vid sidan av varandra med snabbtvingar medan de skruvas ihop med s.k. hopsättningsskruvar.

Här skruvar vi fast alla skåpen på sockeln med skruvar genom botten. Det är bra att dessutom skruva fast dem i väggen för att de ska stå extra stadigt.

Vår nya diskmaskin står på ben som inte kan balansera på sockeln, så vi bygger en plattform för diskmaskinen så att den kommer på rätt höjd.

1 Fixera underskåpen med varandra med snabbtvingar när de står som de ska och när du har kollat dem vågrätt och lodrätt med vattenpass.

2 Skruva fast skåpen på sockeln med 4 x 30 mm skruvar. Mät avståndet in till sockeln från skåpets framsida och markera detta mått på botten. Lägg till halva sockeln tjocklek. Där ska du skruva.

3 Skruva ihop skåpen med hopsättningsskruvar som består av en skruv och en mutter. Dra in skruvarna i lediga hyllbärarhål. Ta bort tvingarna.

4 Här ska diskmaskinen stå. Den är lika bred som ett skåp (59,5 cm) och ska sättas mellan två skåp. Den sätts tillfälligt på plats för att raden av underskåp ska bli klar. Den ansluts senare.

5 Här skruvas en blindsida fast som den ena sidan runt kylen. Kyl och fryskan ju inte stå i ett skåp, så därför skruvas en blindsida fast på underskåpen.

6 Kylen sätts på plats. Den kombinerande kylen och frysen lyfts upp på sockeln. Det är inte nödvändigt att skruva fast kylen i sockeln.

7 Vid sidan av kylen sätts ett högskåp. Det lyfts också upp på sockeln och skjuts in mot väggen innan det skruvas fast i sockeln och väggen.

8 Till sist monteras ett litet överskåp. Det ska skruvas fast i högskåpet med hopsättningsskruvar och med vinkelbeslag i blindsidan (för att det inte ska vara genomgående skruvar där).

Täcklister ger ett snyggt och färdigt intryck av skåpen.

Snygg avslutning

Det är nästan alltid nödvändigt att sätta upp avslutningslister, passbitar och blindsidor när man sätter in ett nytt kök. Det är ju sällan som antalet skåp kan gå jämt upp i rummets längd eller bredd.

Här behövs en passbit mellan högskåpet och väggen och ovanför skåpen ska vi montera en täcklist.

Dessa bitar sågar vi själva till och till det köper vi en blindsida. Några leverantörer kallar den täcksida, liksom täcklisterna kan kallas dekorlister. Delarna sågas lätt till med sticksåg eller cirkelsåg.

Låt klossen följa väggen när du ritar.

1 Passbiten som ska sitta mot väggen ska ju också följa väggen för att fylla utrymmet mellan skåpet och väggen. Därför överför vi väggens kontur till passbiten med penna och kloss.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material

Kökssnickerier:

- Underskåp
- Överskåp
- Högskåp

Övriga snickerier:

Bänkskivor, blindsidor, gångjärn och handtag

Dessutom:

Hopsättningsskruvar, bänkskivebeslag, 4 x 30 mm skruvar, 5 x 60 mm skruvar, lim, akrylfogmassa, sanitetsfogmassa

Specialverktyg:

- Lamellfräs/handöverfräs, kvistborr

2 Passbiten skruvas fast på sidan av högskåpet. Den kan sitta kant i kant med skåpet, men det blir snyggare om den dras in en smula.

3 Fäst en täcklist ovanför skåpet. Sätt först en list i taket och en på ovansidan av skåpet. De två listerna fungerar som mothåll och täcklisten kan nu fästas på skåpet eller listerna.

Tre slags kylskåp som du bör känna till

Om du vill bygga in ditt kylskåp så ska det vara utformat för det. Annars kan du välja ett fristående kylskåp, som inte kan byggas in, eller ett integrerat som inte syns när det är på plats.

Det **inbyggda kylskåpet** (eller kombinerad kyl och frys) är några centimeter smalare än ett standardskåp, dvs. cirka 55 cm i stället för 60 cm. Det är designat så att utluftningen från skåpets baksida leds ut via framsidan. Därför kan ett sådant kylskåp byggas in i raden av skåp.

Om du inte tycker att färgen på kylskåpet passar till snickerierna kan du välja ett **integrerat kylskåp**. Det har utfor-

mats så att du kan montera en kökskåpsdörr på utsidan av kylskåpsdörren och då ser kylskåpet ut som ett vanligt köksskåp med dörr. Denna lösning erbjuder nästan alla köksleverantörer.

Den tredje lösningen är att välja ett **fristående kylskåp**. Det byggs inte in i raden av skåp utan står för sig själv.

Du gör klokt i att i god tid bestämma vilket slags kylskåp du vill ha.

Ett integrerat kylskåp är en diskret lösning som ser ut som ett vanligt köksskåp.

Bänkskivorna

Nu ska bänkskivorna läggas på plats och när det är gjort ska disklåda, kran och spishäll monteras i dem.

Eftersom kanterna är något avrundade blir det nödvändigt att såga till kortändarna där två bänkskivor möts och ska skarvas. Annars bildas det ju ett spår mellan skivorna och där kommer det i så fall att samlas smuts och damm.

Bänkskivorna läggs på plats för att vi ska se hur de passar och så att vi kan markera var de ska sågas till. Disklåda och spishäll ska markeras på skivorna. När man köper nytt brukar man också få en mall att såga efter.

1 Lägg upp bänkskivorna på prov.
Här är alla tre lite för långa, men det gör det lättare att få överblick.

2 Den avrundade kanten ska sågas bort där två bänkskivor möts med kortände mot långsida. Därför gäller det att markera noga var det ska sågas.

3 Den sista biten sågas med handsåg och den lodräta biten kan tas bort med ett vasst stämjärn.

4 Lägg skivorna på plats och markera på dem var de ska sågas för att passa ihop. Kapa sedan skivorna med cirkelsåg.

5 Mät och markera för disklådan.
Köper du en ny så brukar du få en sågmall, men här blir det nödvändigt att mäta och markera.
TIPS: Kompletta anvisningar finns på www.gds.se – sökord "diskbänk".

6 Såga ut för disklådan. Har du en sänksåg använder du den. Det går annars att klara jobbet med en sticksåg som förs längs ett anhåll. Använder du sänksåg måste den sista biten under alla omständigheter sågas med sticksåg.

7 Borra hål för kranen i bänkskivan.
Till det behöver du en hålsåg, men var noga med måttet så att hålet inte blir för stort. Om du köper ny disklåda, välj då en där kranen monteras genom plåten.

8 Spishällen ska fällas ner i bänkskivan, och det görs på samma sätt som när disklådan monteras.

Bänkskivebeslag

När två bänkskivor ska skarvas är det viktigt att de trycks ihop så tätt som möjligt. Minsta lilla springa mellan skivorna fungerar som smutssamlare.

För att få det tätt spanner du ihop skivorna med hjälp av bänkskivebeslag (kopplingsbeslag för bänkskivor). Om du samtidigt fräser in lameller i kopplingsytorna och limmar ihop delarna så blir det tätt. Här använder vi riktiga lameller och fräser spår för dem med en lamellfräs. Spårerna kan annars fräsas med handöverfräs och skivfräs.

Vänta med att spanna fast den bänkskiva där disklådan ska sitta tills du har monterat disklådan.

1 Markera för bänkskivebeslagen och lamellerna. I varje skarv behövs två kopplingsbeslag och tre lameller.

2 Fräs spår för lamellerna. Spårerna ska fräsas i båda skivorna. Dina markeringar gör det lätt att placera spårerna så att de hamnar på samma höjd och mitt emot varandra.

3 Borra hål för beslagen. Använd helst en kvistborr som gör en plan botten och som inte har en spets som går igenom träet och skadar ovansidan.

4 Såga ett spår för beslaget. Det går rätt lätt att såga ett spår om du monterar ett extra långt sågblad i sågen.

5 Stäm bort träet mellan sågspårerna med ett smalt stämjärn så att stängerna i beslaget får plats.
TIPS: Det går också bra att göra spåret för stängerna med handöverfräs och notfräs som har passande storlek.

Disklådan

1 Lägga en sträng sanitetskitt längs kanten hela vägen runt hålet för disklådan. Kittet ser till att det inte kan tränga in vatten under kanten på disklådan. Skydda skivan med maskeringstejp.

2 Lägga disklådan på plats och tryck fast den. Ta bort maskeringstejpen, men gör det försiktigt så att du inte kladdar ner med sanitetskittet.

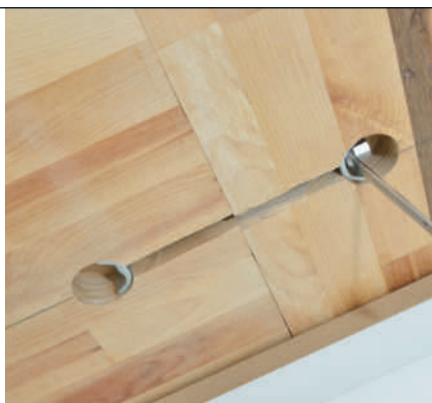

3 Skruva fast disklådan i bänkskivan med hjälp av tillhörande beslag. Sätt också kranen på plats och lägg bänkskivan där den ska ligga. Gör spår för beslag och lameller.

Skarva skivorna

- 1 Stryk lim på bänkskivans kanter.** Lägg på rikligt med lim på båda kanterna. Du ska lägga på så mycket att det pressas ut lim när delarna spänns ihop.

- 2 Spänn ihop skivorna.** Lägg skivorna mittemot varandra och skjut sedan ihop dem med lameller fastlimmade i den ena. Dra åt beslagen med blocknyckel.

En lätt slipning innan limmet torkar får bort alla spår.

- 3 Ta bort överflödigt lim.** Om du har lagt på tillräckligt mycket lim så kommer det att pressas ut en del lim när du drar åt beslagen. Torka genast bort limmet med en fuktig trasa. Olja sedan in skivorna.

Överskåp

Nu ska överskåpen hängas upp. Det kan vara ganska besvärligt att klara av detta utan medhjälpare, för du behöver en hand att hålla med, en att skruva med och en att styra med. Men med ett litet knep så går det. Snickra en liten bock som den du ser på bilden till höger. En skiva med fyra ben i rätt längd håller skåpet på plats – på rätt höjd – medan du styr skåpet och skruvar fast det.

Om man inte kan se in bakom skåpen från sidan kan du först montera en kraftig list på väggen och ställa skåpen på denna list. Det kan du se i nr 14/2006 "Alla har rätt till ett lätt kök". Artikeln finns också på vår webbplats, www.gds.se

- 1 Ställ överskåpet på den lilla bocken.** Då blir det lätt att skjuta in skåpet mot väggen, styra det på plats och skruva fast det. Du kan t.o.m. montera flera skåp på en gång på detta sätt.

- 2 Skruva fast skåpen på väggen.** Förborra, ta bort skåpen, stick en plugg i varje håll, skjut tillbaka skåpen och skruva fast dem med skruvar genom beslagen, t.ex. 5 x 60 mm.

Klicka fast dörrarna

Nu börjar det skojiga, för även om du antagligen redan har fått ett par berömande ord av familjen – eller gjort "high-five" med dig själv, så är det först nu man verkligen ser att det blir ett kök. För nu ska dörrar och lådor på plats.

Moderna skåpgångjärn är ganska geniala. Du skruvar fast den ena delen i skåpet och den andra på dörren. Därefter flyttar du dörren till skåpet och klickar ihop delarna. De kan lika lätt klickas isär om du vill göra en provmontering.

Om du vill ha luckdämpare för mjuk stängning av skåpdörrarna, så är det nu de ska sättas på plats.

- 1 Skruva fast den ena delen av gångjärnen på dörrarna.** De passar i de utstansade hålen på insidan av dörrarna, så du kan nästan inte sätta dem fel.

- 2 Klicka fast dörren på de gångjärn som du har monterat i skåpet.** Det är tämligen enkelt. Fortsätt genom att mäta och markera för handtagen och skruva sedan fast dem.

De små detaljerna som fulländar intrycket av köket

När samtliga skåp har satts på plats och bänkskivorna har skruvats fast, så återstår det endast några småsaker för att du ska vara klar. Men det är viktiga detaljer: lister, fogar, handtag etc.

I detta kök har en rad underskåp satts upp som en köksö och det innebär att några av dem vänder baksidan utåt. Det ser inte så snyggt ut så därför **kläs de med skåpdörrar** av samma slag som används i köket. De passar i storlek och monteras från utsidan med monteringslim. Från insidan av skåpen fästs de med 4 x 20 mm skruvar, en i varje hörn och två på mitten. Mellan bänkskivorna och väggen ska en list monteras som döljer den lilla springan. Det

räcker med en liten smyglist och det lättaste är att **fästa listen på bänkskivan innan denna monteras**. Om det ändå finns någon liten springa mellan listen och väggen eller mellan några skåp och väggarna, så kan de trollas bort med lite akrylfogmassa. Pressa ut en tunn sträng och släta till den med fuktig pensel.

Hela projektet avslutas med att **skåpdörrar och lådor förses med handtag** som passar i stil till snickerierna.

Den synliga baksidan av skåpen kläs med skåpdörrar.

Mellan bänkskiva och vägg fästs en vitmålad smyglist.

Springan mellan passbitar och vägg fylls med akrylfogmassa.

Lådhandtagen skruvas fast på lådframstyckena från baksidan.

Faktura

Datum: 14/1-2015

Nr. 01576

PROJEKT: **Nytt kök**

Material:		
Köksmickeries	18000	kr
Vitvaror	14000	kr
Lön enligt offert:		
55 tim à 475 kr	26175	kr
Vi sparade	58125	kr

Arbetskostnaden har uppskattats av en snickare.
Moms ingår i alla priser.

Det nya köket är klart och fungerar säkert perfekt de närmaste 20 åren.